

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích

Archiv města Manětín

1381–1945 (1949)

Manipulační seznam druhého typu

EL NAD č.: 427

AP č.: 351

Mgr. Eva Němečková, Ph.D.

Plasy 2017

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení pomůcky	7
Seznam použitých pramenů a literatury	8

Přílohy:

Seznam použitých zkratk	10
-------------------------	----

Manipulační seznam: 11

I. Listiny do r. 1850	12
II. Úřední knihy	13
A. Předchůdci městské samosprávy do r. 1850	13
B. Městský úřad po r. 1850	17
III. Spisový materiál	18
A. Registraturní pomůcky	18
B. Spisy do r. 1850	18
C. Spisy po r. 1850	18
IV. Účetní materiál	20
A. Účetní knihy do r. 1850	20
B. Účetní knihy po r. 1850	20
C. Účetní spisy	23
V. Typáře	23
VI. Mapy a plány	23

I. Vývoj původce archiválií

Archiválie nacházející se v tomto fondu vznikly z činnosti původců: Manětín, město (1169–1795), regulovaný magistrát města Manětín (1795–1850), Městský úřad Manětín (1850–1945) a Místní národní výbor Manětín (1945–1972).

Manětín (něm. *Manetin*) se nachází na severozápadním okraji okresu Plzeň-sever, necelých 30 kilometrů od Plzně. Ve starších pramenech je nazýván také Mantina. Původ názvu odvozuje Antonín Profous od přivlastňovacího jména Maňatův, později Manětův.

Manětín je poprvé zmíněn v listině Vladislava II. z roku 1169, v níž daroval řádu johanitů pozemky v českých zemích. Ti zde následně zřídili komendu a chtěli povznést i samotný Manětín. V roce 1235 proto vymohli na králi Václavu II. nadání mnoha výsadami, díky kterým se mohl rovnat i královským městům. Manětín je zde nazýván tržní osadou (*forum apud villam*). Jaroslav Čechura se domnívá, že by se v tomto případě mohlo jednat spíše o konstituování poddanského městečka.¹ V roce 1382 vydal johanitský převor Semovít privilegium, na jehož základě mohli měšťané volně nakládat se svým majetkem a kterým městu dával zákupní právo. V této listině je Manětín označován jako civitatis.

Podle privilegia z roku 1235 byli obyvatelé Manětína vyňati z jurisdikce hradeckých soudů v Plzni a Žatci, a podléhali tak přímo panovníkovi. Zájmy vrchnosti zastupoval rychtář, jenž soudil hrdelní i majetkové pře. Počet konšelů zpočátku kolísal mezi 10 a 12, přičemž se na počátku 15. století ustálil na 12. V roce 1401 došlo ke zřízení úřadu purkmistra a sboru 6 měšťanů (nejspíše obecní starší), kteří měli v některých záležitostech zastupovat město. Zdá se, že sílily snahy omezit pravomoci vrchnosti, resp. rychtáře.² Ve funkci purkmistra se střídali po měsíci všichni konšelé. První purkmistr byl zván primas (primátor), jemu připadala správa městského hospodářství, na které dohlížel sbor obecních starších. Purkmistr u sebe opatroval pečeť a knihy, jež byly předkládány vrchnosti. Bylo-li konšelů méně než 12, začalo se zase od začátku a první zastávali post opakovaně.

V roce 1420 zastavil Zikmund Lucemburský manětínské panství Bohuslavovi ze Švamberka. Švamberkové se snažili utužit dohled vrchnosti nad městskou správou. Byla opět posílena pravomoc rychtáře, v roce 1423 se objevuje v nejstarší manětínské knize osoba purkrabího. Tento úřad, nejspíše vlivem husitských válek, postupně ztrácel na významu a zanikl. Opět klesl význam rychtáře a zůstaly mu pouze policejní funkce.

Do poloviny 16. století docházelo k častému střídání majitelů. Není jasné, do jaké míry se to odrazilo na fungování městské správy. V roce 1548 prodal král Ferdinand I. panství Jeronýmu Šlikovi. V držení Šliků zůstal Manětín pouze několik let a v roce 1560 ho koupil Jeroným Hrobčičký z Hrobčic. Ten v roce 1562 vymohl na panovníkovi rozšíření privilegií, pořádání druhého jarmarku (první měli už od Jiřího z Poděbrad) a právo pečeti červeným voskem. Hrobčičtí roku 1617 Manětín prodali pánům z Roupova. Těm byl ale zabaven při

¹ Odvolává se při tom na studii Jindřicha Tomase. ČECHURA, Jaroslav. K některým aspektům právních vztahů poddanského městečka Manětína k vrchnosti do poloviny 15. století. *Právněhistorické studie* 1990, 31, s. 71.

² TAMTÉŽ, s. 72–73.

pobělohorských konfiskacích. Panství koupila Ester Mitrovská, která ho roku 1639 odkázala svému bratrovi Ferdinandu Rudolfovi Lažanskému.³

Během třicetileté války městem prošla řada vojsk. Manětín a okolní vsi byly několikrát drancovány, kostel sv. Jana Křtitele dokonce vypálen. Soupis poddaných podle víry z roku 1651 uvádí v Manětíně 137 osob ve 48 usedlostech, z nichž řada byla pohořelých. Podle berní ruly bylo o tři roky později v městečku 26 domů, 3 lidé se nově přistěhovali, 4 měli zkaženou živnost a 15 zůstalo spálených. Oba prameny ukazují Manětín jako slibně rozvinuté zemědělsko-řemeslnické městečko, které bylo ekonomickým centrem panství.

V soupisu poddaných podle víry jsou k roku 1651 zmiňováni primas, rychtář, 3 konšelé, servus (sluha) a kantor. Ve druhé polovině 17. století docházelo k nepravděpodobnému obměňování městské rady (opět s 11–12 konšely) a postu rychtáře. Spolu s nimi fungoval sbor obecních starších, který měl za úkol dohlížet na placení kontribucí, sladovnu, pivovar, mlýn a „na chleba a na řezníky“.

Manětín těžce zasáhl požár v roce 1712, při kterém shořelo centrum města. Mimo jiné i stará radnice s většinou městských písemností. Po něm započala barokní přestavba města, spojená především s Marií Gabrielou Lažanskou.

Do září 1795 tedy reprezentovala městskou samosprávu městská rada s primátorem, někdy doplněná rychtářem. Od poloviny září je vystřídal představený (*Vorsteher*) Mates Fortner se dvěma přísedícími (*Gerichtsbeisitzer*). Tehdy došlo v Manětíně k realizaci josefínských reforem městského zřízení.⁴ Podle Dominika Kostetzkého patřil Manětín mezi tzv. ochranná municipální města,⁵ což byla skupina poddanských měst s privilegii, která je částečně osvobozovala z poddanského svazku. Přesto podle charakteristiky jednotlivých skupin josefínské regulace spadal Manětín nejspíše do poslední kategorie měst s hospodářským přebytkem pod 450 zlatých, jejichž soudní pravomoci zůstaly vrchnosti. Název řídicího (městského) úřadu nebyl v knihách nijak ustálený (*Ortvorsteheramt*, *Stadtvorsteheramt*, *Stadtgerichtsam*). V letech 1812–1819 se označoval jako magistrát. Představenému byl k dispozici písař. Po regulaci se jeho osoba objevila poprvé podepsaná v roce 1800. Nazýval se vedoucím gruntovních knih (*Grundbuchführer*), městským písařem a aktuárem, později syndikem. Od 20. let 19. století začal do samosprávy zasahovat i vrchní úředník (*Oberamtman*), jakožto zástupce vrchnostenské správy (*Ober- und Justiczamt der Herrschaft Manetin*).

Rodu Lažanských patřil Manětín až do konce patrimoniální správy. Posledním vrchnostenským držitelem byl Prokop Alois Lažanský. Podle tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení ze dne 17. března 1849 (č. 170/1849 ř. z.) se staly nejnižší instancí veřejné správy samosprávné obce. Město Manětín spadalo do roku 1949 (viz nařízení vlády č. 3/1949 Sb.) do politického okresu Kralovice v Plzeňském kraji, a samo bylo centrem nově zřízeného soudního okresu Manětín, pouze v letech 1855–1868 náležel do obvodu působnosti samostatného smíšeného okresního úřadu Manětín.

³ KOČKA, Václav. *Dějiny politického okresu Kralovického*. Rakovník : AGROSCIENCE s. r. o., 2010, s. 525–533.

⁴ Dvorský dekret z 19. prosince 1785 pro apelační soudy uveřejněný ve sbírce *Justizgesetzsammlung* 1786, č. 504, s. 27–29.

⁵ KOSTETZKY, Dominik. *System der politischer Gesetze Böhmens in XII. Theilen zum bequemen Gebrauch für den Geschäfts- und Privatmann. I. Theil Staatsverfassung des Königreichs Böhmen*. Praha 1816, s. 417.

Na základě Stadionova obecního zřízení a poté podle rámcového říšského obecního zákona (č. 18/1862 říšského zákoníku) a obecního zřízení a volebního řádu pro Čechy (č. 7/1864 zemského zákoníku) byl ustaven *obecní výbor* (něm. *Gemeindeausschuss*) s tříletým funkčním obdobím. Výbor ze svých řad volil *obecní představenstvo* (něm. *Gemeindevorstand*), které tvořili *starosta (měšťanosta)* obce (něm. *Gemeindevorsteher*) a dva radní. Volby nových orgánů a konstituování nové městské správy proběhly dne 16. srpna 1850, po nichž byl ustaven patnáctičlenný výbor. Starostou se stal Rudolf Tyll a radními Matouš Lorenz a Franz Křížek.

Do roku 1850 sídlila radnice v domě čp. 91, nově postaveném v roce 1721, a nejspíše tehdy se přesunula do domu čp. 88. V roce 1850 byl totiž dům čp. 91 pronajat nově zřízenému okresnímu soudu.

Na základě novely obecního zřízení a volebního řádu z roku 1919 (zákony č. 76/1919 Sb. a č. 75/1919 Sb.) byl výbor nahrazen dvacetičlenným zastupitelstvem a představenstvo radou v čele se starostou se čtyřletým (po roce 1933 šestiletým) funkčním obdobím. Šlo pouze o formální změnu názvu, přičemž pravomoci zůstaly zachovány. V době provizorií (rezignace starosty nebo většiny zastupitelstva) jejich roli dočasně převzala správní komise. Její fungování bylo v Manětíně doloženo od listopadu 1923 do dubna 1924 a od dubna do července 1926. Při zastupitelstvu existovaly komise: finanční, lesní, hospodářská, stavební, chudinská, zdravotnická, právní, tržní, živnostenská, cihelenská, personální a policejní. V roce 1921 byla zřízena letopisecká komise pro vedení pamětní knihy.

Katastr Manětína zahrnoval od roku 1850 i okolní samoty. Nejdříve pouze Buršův mlýn (něm. *Wurscha Mühle*) a Švendův mlýn (něm. *Schwendahäusel*), v Seznamu měst v království českém z roku 1913 jsou zapsány ještě další části: Na Dolíkách a Nový Ovčín (něm. *Neuhütte*). Jako předměstí Manětína je někdy uváděno okolí kostela sv. Barbory a Karáskův mlýn (*Sancta Barbara* a *Karaskamühle*).

Národnostně byl Manětín smíšený s převahou Čechů. V roce 1880 tvořili Němci necelých 29 % obyvatelstva. Podíl německého obyvatelstva se ale neustále snižoval (v roce 1930 jen 17,5 %), o čemž svědčí i městská agenda, vedená převážně v češtině.

Po záboru československého pohraničí zůstalo město Manětín na území Česko-Slovenska a hranice jeho katastrálního území tvořila státní hranici s Německem. Do června 1942 fungovalo v Manětíně městské zastupitelstvo, poté o správě města rozhodoval vládní komisař. Na základě ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18 Ústředního věstníku československého ze dne 4. prosince 1944, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, a vládního nařízení č. 4/1945 Sb., ze dne 5. května 1945, o volbě a pravomoci národních výborů, dosavadní obecní úřady zanikly a byly nahrazeny místními národními výbory. Dne 7. května 1945 se konala první schůze místního národního výboru.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Písemnosti vzniklé z činnosti městské kanceláře byly ve středověku a raném novověku uchovávány u rychtáře, či purkmistra. Radnice je zmíněna v zápise městské knihy z roku 1556. Tato budova vyhořela v roce 1712 a byla postavena nová (čp. 91), která byla dokončena roku 1721. Nejspíše roku 1850 se přesunula do domu čp. 88 a v současnosti se nachází v čp. 89. Část starší agendy byla zničena během požáru r. 1712.

V Popisu městských archivů od Miloslava Volfa z roku 1947 je o manětínském uvedeno, že písemnosti jsou uloženy v zasklené skříni v zasedací místnosti radnice, přičemž registratura se nachází ve třech skříních v podkroví. Nezmiňuje, že by město používalo spisový plán. Ani z dochovaných archiválií není evidentní, jakým způsobem byly uspořádány.

V roce 1850 byla většina městských knih (kromě poř. č. 4, 5, 15 a 82) předána Okresnímu soudu v Manětíně. Později byly tyto knihy převezeny z okresního soudu do celozemské sbírky pozemkových knih v Českém zemském archivu v Praze. Není známo, zda do zemského archivu byly některé starší manětínské městské knihy odevzdány z okresního soudu již v první předávací vlně v letech 1898–1900 a další část až při přejímací akci o 35 let později. V roce 1962 byly tyto knihy postoupeny ze Státního ústředního archivu v Praze do tehdejšího Státního archivu v Plzni, kde provedl jejich soupis Karel Fleissig. Poté bylo roku 1972 v rámci hromadného převozu pozemkových knih delimitováno do Okresního archivu v Plasích do fondu Archiv města Manětín 20 úředních knih (č. přírůstku 398).

V roce 1996 byla do archivu předána bez protokolu kniha pukrmistrovských počtů 1661–1678 (č. přírůstku 1138). V roce 2001 získal archiv od Městského úřadu Manětín dvě městské pamětní knihy (č. přírůstků 6/01 a 49/01). Na základě skartačního řízení konaného tamtéž na konci roku 2012 bylo přiřazeno k fondu dalších šest úředních knih a dva kartony spisů (č. přírůstku 1/2013). V roce 2016 přejal archiv od Městského úřadu Manětín do své péče v rámci dvou mimoskartačních řízení tři listiny, 104 úředních knih, jeden balík spisů a dvě pečetidla (č. přírůstků 20/2016 a 29/2016). Dne 24. listopadu 2016 byl do SOkA Plzeň-sever se sídlem v Plasích delimitován spis z 5. oddělení SOA Plzeň (č. j. SOAP/005-0680-2016).

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Pořádání a inventarizace proběhly na základě vyhlášky č. 645/2004 Sb., dále podle metodického pokynu Archivní správy MV (Metodický návod na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce, Archivní správa MV v Praze dne 31. ledna 2000, č. j. AS/1-284/2000), Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010 a jeho dodatku č. j. SOAP/060-1300/2014 a metodického návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, kterým se vydávají nová základní pravidla pro zpracování archiválií.

Vzhledem k tomu, že se v budoucnu očekávají další přírůstky, byl na základě souhlasu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni (č. j. SOAP/008-1471/2016) vypracován manipulační seznam druhého typu.

V rámci generální inventury v roce 2013 byla zpřesněna metráž fondu. Během zpracování manipulačního seznamu došlo ke změně počtu úředních knih. Vyčleněním jedné úřední knihy (č. j. SOAP/060-0274/2016) vznikl nový fond Německé kasino Manětín (EL NAD 1300).

Archivní fond byl rozčleněn na listiny do roku 1850, úřední knihy, spisový materiál, účetní knihy, typáře a mapy a plány. Spisový materiál se dále dělí na registrurní pomůcky, spisy do roku 1850 a spisy po roce 1850, stejně tak jsou rokem 1850 rozděleny úřední i účetní knihy.

Časový rozsah archivního fondu je 1381–1945 (1949). Fond obsahuje pět posterior. Jedná se o čtyři knihy evidence obyvatel (poř. č. 30, 34, 36 a 39) a deník kaucí a depozit (poř. č. 144). Ve všech případech se jedná o úřední knihy, v jejichž agendě pokračoval do roku 1949 MNV Manětín. Převažují však zápisy z doby činnosti městského úřadu, proto byly ponechány v tomto archivním fondu. Jazykem archiválií je většinou čeština, v písemnostech z 19. století a z let 1939–1945 převažuje německý jazyk. V nejstarší části fondu se objevuje i latina.

V době zpracování fondu se archiválie přes drobná poškození prachem nacházely ve vyhovujícím stavu. Pouze úřední knihy poř. č. 10, 11, 18 a 23 mají poškozenou vazbu. V roce 2001 byla restaurována pamětní kniha (poř. č. 5), o rok později kniha purkmistrovských počtů (poř. č. 82) a v roce 2005 pamětní kniha (poř. č. 4).

Knihy poř. č. 6 a 7 obsahují kromě opisů nařízení také majetkoprávní pořízení měšťanů (dlužní úpisy, koupě, svatební smlouvy). Smíšenou agendu lze nalézt i v knize poř. č. 10. Přestože je nadepsána jako gruntovní kniha, nazývali ji v pramenech jako kvitanční nebo pamětní. Kromě vlastní pozemkové agendy, která tvoří její větší část, obsahuje na fol. 214r–278v sirotčí knihu z let 1566–1647 a na fol. 347r–350v „Poznamenání klenotů kostelních“ z let 1572 a 1648. Kniha poř. č. 23 zaznamenává od počátku 18. století kromě své hlavní agendy i svatební smlouvy a obligace. Součástí knihy poř. č. 32 je také seznam cizinců z let 1879–1880. Do knihy poř. č. 82 byla zapsána čtyři obnovení městské rady (1661, 1662, 1665 a 1666).

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond Archiv města Manětín obsahuje materiály vzniklé z činnosti městské samosprávy. V nejstarším období umožňuje sledovat majetkoprávní a soukromoprávní vztahy jednotlivých měšťanů a města samotného. Nejcennější archiválií je pamětní kniha z roku 1381, která se současně řadí mezi jednu z nejstarších městských knih v České republice. Jedná se o restaurovanou originální knihu, psanou na papírových listech. Svým charakterem odpovídá smíšené městské knize, která byla pro počátky městské samosprávy v menších městech typická. Počet zápisů se snižuje s tím, jak začaly vznikat specializované městské knihy jednotlivých agend. Pozemkové knihy (poř. č. 10–14) umožňují sledovat změny majitelů domů (usedlostí, statků) kontinuálně od poloviny 17. století do první poloviny 19. století. Významná je i kniha purkmistrovských počtů (poř. č. 82) z druhé poloviny 17. století. Převážnou část fondu pak tvoří účetní knihy z přelomu 19. a 20. století, ze kterých lze čerpat informace o hospodaření města a jeho ekonomické situaci.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení pomůcky

Zpracování archivního fondu Archiv města Manětín spolu se sepsáním manipulačního seznamu druhého typu provedla v červnu až září 2016 ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích archivářka Eva Němečková. Čistopis archivní pomůcky byl vypracován a schválen v srpnu 2017.

Plasy 16. 8. 2017

Mgr. Eva Němečková, Ph.D.

Seznam použitých pramenů a literatury

Archivní prameny:

SOkA Plzeň-sever se sídlem v Plasích, fond *Farní úřad Manětín*, farní kronika 1836–2000 /nezpracováno/.

Tištěné prameny a edice:

Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae. Díl I. Zpracoval Gustav Friedrich. Praha, 1904–1907.

Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae. Díl III./1. Zpracoval Gustav Friedrich. Praha, 1942.

Codex iuris municipalis IV./1. Zpracoval Antonín Haas. Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1954.

DOSKOČILOVÁ, Marie. *Berní rula sv. 23. Kraj Plzeňský*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1952.

CHALUPA, Aleš (ed.), *Tereziánský katastr, Sv. 2*. Praha : Archivní správa Ministerstva vnitra ČR, 1966.

Justizgesetzsammlung 1786.

KOSTETZKY, Dominik. *System der politischer Gesetze Böhmens in XII. Theilen zum bequemen Gebrauch für den Geschäfts- und Privatmann. I. Theil Staatsverfassung des Königreichs Böhmen*. Praha 1816.

PALACKÝ, František. *Podrobný popis Království českého*. Praha, 1848.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1872.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1886.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1893.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1907.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1913.

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreichs Böhmen. Sechster Band – Pilsner Kreis*. Praha : 1838.

Verzeichniss der Orts-Gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, 1861.

ZAHRADNÍKOVÁ, Magda. *Soupis poddaných podle víry z roku 1651. Plzeňsko – Klatovsko*. Praha : Státní ústřední archiv v Praze, 2003.

Literatura:

CAIS, Petr. Účetní materiály kamerálního účetnictví obecní samosprávy v Čechách v letech 1850–1945 (se zřetelem k situaci v českém pohraničí), *Archivní časopis* 2006, 56/4, s. 249–285.

ČÁŇOVÁ, Eliška. Obyvatelstvo panství Manětín v polovině 17. století. Srovnávací sonda ze soupisu poddaných podle víry a berní ruly, *Našim jubilantkám : (sborník příspěvků k počtě životního jubilea Věry Beránkové, prom. hist., PhDr. Dagmar Culkové a PhDr. Marie Liškové)*, Praha : Státní ústřední archiv Praha, 2000, s. 61–73.

ČAREK, Bořivoj – LŮŽEK, Jirí. Názvosloví městských knih v severozápadních Čechách, *Sborník archivních prací* 1968, 18/2, s. 452–477.

- ČECHURA, Jaroslav. K některým aspektům právních vztahů poddanského městečka Manětína k vrchnosti do poloviny 15. století. *Právněhistorické studie* 1990, 31, s. 69–85.
- Doba zkoušek a naděje: deník děkana Františka Wonky z let 1938–1945*. Manětín : nakladatelství Machart s.r.o. 2010.
- FENCL, Tomáš. Pořádání fondu Archiv města Domažlice, *Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni* 2006, s. 72–88.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.
- KOČKA, Václav. *Dějiny politického okresu Kralovického*. Rakovník : AGROSCIENCE s.r.o., 2010.
- KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. III. díl – Kolín–Miro. Praha : Libri, 1998.
- NOVÝ, Rostislav. *Městské knihy v Čechách a na Moravě 1310–1526*. Praha : Univerzita Karlova. 1963.
- PELANT, Jan. *Města a městečka západočeského kraje*. Plzeň : Západočeské nakladatelství, 1984.
- PEŠÍKOVÁ, Martina. *Nejstarší městská manětínská kniha* [tiskem nepublikovaná diplomová práce]. Plzeň : Pedagogická fakulta Západočeské univerzity v Plzni, Katedra historie, 2000.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny*. III. díl – M–Ř. Praha, 1951.
- ŠTOURAČOVÁ, Jiřina. Reformní zásahy Marie Terezie a Josefa II. do městské správy na Moravě. *Sborník prací filozofické fakulty Brněnské univerzity* 2003, s. 169–176.
- VOLF, Miloslav. *Popis městských archivů v Čechách*. Praha : Zemský národní výbor, 1947.

Seznam použitých zkratek

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
čes.	česky
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
fol.	folium
kar	karton
lat	latinsky
lio	listina do roku 1850
map	mapové dílo nebo plán
MNV	Místní národní výbor
MV	Ministerstvo vnitra
něm.	německy
pec	pečetidlo
poř. č.	pořadové číslo
ppr	podací protokol
Sb.	Sbírka zákonů a nařízení
sign.	signatura
SOA	Státní oblastní archiv
SOkA	Státní okresní archiv
tvý	technický výkres
ukn	úřední kniha

Manipulační seznam

I. Listiny do r. 1850

1	1718, květen 19, Praha
Karel VI. potvrzuje Manětínu veškerá předešlá privilegia
(privilegia: krále Václava I. 1235 na svobodný trh a soudní samosprávu, johanitského převora Semovíta 1382 povolující emfyteutické právo, krále Jiřího z Poděbrad 1461 na nový jarmark, Jindřicha st. ze Švamberku 1542 potvrzující prodej pivovaru obci, Jeronýma Šlika z Holejče 1550, kterým prodal obci statky, Ferdinanda I. 1562 na druhý jarmark a právo pečetit červeným voskem, Leopolda I. 1680 na upravení jarmarků a stanovení týdenního trhu)
Orig., pergamen, 30 x 34 cm, čes., lat., něm., 30 fol., sametové desky se čtyřmi tkanicemi, na zlatočerné šňůrce přivěšená v dřevěném pouzdře pečeť Karla VI., plechové pouzdro	lio 1
2	1719, únor 28, Praha
Purkmistr a rada Menšího Města pražského vydávají vidimus potvrzení privilegií od Karla VI., doplněný o německý překlad latinských listin a závěrečnou tabulku privilegií
Orig., papír, 25 x 38,5 cm, čes., lat., něm., 31 fol., kožené desky, na bílomodré šňůrce přivěšená pečeť v dřevěném pouzdře Menšího Města pražského	lio 2
3	1763, listopad 17, Praha
Marie Terezie potvrzuje předešlá privilegia vydaná Karlem VI. a na závěr vtělení do zemských desek (23. ledna 1767).
Orig., pergamen, 28 x 34 cm, čes., lat., něm., 32 fol., kožené desky, na žluté šňůrce přivěšená v dřevěném pouzdře pečeť Marie Terezie	lio 3

II. Úřední knihy

A. Předchůdci městské samosprávy do r. 1850

Knihy městské správy v užším slova smyslu

Knihy památné

4	Pamětní kniha
Čes., lat., 19 x 30,5 cm, restaurováno, kožené desky a vazba, 100 fol.
Literatura: <i>Nový, Pešíková</i>	1381–1705	ukn 1
5	Pamětní kniha
(Gedenksbuch [...])
Čes., 21,5 x 22 cm, restaurováno, kožené desky a vazba, bez titulního listu, 103 fol.	1552–1708	ukn 2

Knihy nařízení

6	Záznamní kniha
(Vormerkungsprotokoll)
Něm., 22,5 x 34 cm, lepenkové desky, hřbet a rohy kožené, 91 fol.
Sign.: Manětín 117	1798–1828	ukn 3
7	Záznamní kniha
(Instrumenten Vormerkungsbuch Lit. F I.)
Něm., 23,5 x 37 cm, lepenkové desky, bez hřbetu, zbytek jedné tkanice, 91 fol.
Sign.: Manětín 86	1804–1831	ukn 4
8	Knihy instrukcí
(Instrumentenbuch C III.)
Čes., něm., 31 x 47, 5 cm, kožené desky a vazba, 227 fol.
Sign.: Manětín 90	1846–1852	ukn 5

Knihy městského soudnictví nesporného

Knihy svatebních smluv

9	Knihy svatebních smluv
(Heurathskontractenbuch angefangen von 1. Feb. 1820)
Něm., 23,5 x 37 cm, lepenkové desky, renovovaná vazba, 83 fol.
Sign.: Manětín 103 | 1820–1823 | ukn 6 |
|---|--|-----------|-------|

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
Knihy trhových a pozemkových smluv			
10	Pozemková kniha (Gruntovni kniha Manetin) Pozemková kniha 1680–1765 Siroťčí kniha 1566–1647 Čes., něm., 22 x 32 cm, lepenkové desky, kožená vazba, 384 fol. Sign.: Manětín 41	1566–1765	ukn 7
11	Pozemková kniha (Hauscontracttenbuch Lit C I., ginak tez kniha purgrechnii podacího miesta Manetin) Čes., něm., 29 x 43,5 cm, kožené desky a vazba, 373 fol. Sign.: Manětín 45	1730–1815	ukn 8
12	Pozemková kniha (Grundbuch Manetin I.) Něm., 23 x 37 cm, celokožené desky a vazba, 355 fol. Sign.: Manětín 42	1788–1829	ukn 9
13	Pozemková kniha (Grundbuch Manetin II.) Něm., 23,5 x 38 cm, celokožené desky a vazba, 287 fol. Sign.: Manětín 43	1816–1834	ukn 10
14	Trhová kniha (trhy a dědictví, chronologicky) Něm., 26 x 39 cm, lepenkové desky, restaurovaný hřbet, bez titulního listu, 458 fol. Sign.: Manětín 44	1815–1843	ukn 11
Kniha evidence pozemků a nemovitostí			
15	Parcelní protokol města Manětín (Grundparzellenprotocoll der Gemeinde Manetin und Bauparzellenprotocoll der Gemeinde Manetin) Něm., 26 x 38 cm, lepenkové desky, vazba a hřbet kožený, 115 fol.	1839	ukn 12

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
Knihy smluv a porovnání			
16	Kniha smluv a porovnání Čes., něm., 22 x 35 cm, rozpadlé lepenkové desky, kožená vazba, bez titulního listu, 132 fol. Sign.: Manětín 95	1753–1808	ukn 13
17	Kniha smluv a porovnání (Vergleichsprotokoll K) Něm., 22 x 35 cm, lepenkové desky, vazba a rohy kožené, 183 fol. Sign.: Manětín 121	1786–1826	ukn 14
Knihy dlužních úpisů			
18	Kniha dlužních úpisů a ostatních záznamů dlužního práva (Schuldenbuch) Něm., 21 x 34 cm, bez desek, 53 fol. Sign.: Manětín 107	1750–1795	ukn 15
19	Kniha dlužních úpisů a ostatních záznamů dlužního práva (Besitzbuch) Něm., 23 x 36,5 cm, celokožené desky i vazba, 377 fol. Sign.: Manětín 122	1796–1817	ukn 16
20	Kniha dlužních úpisů a ostatních záznamů dlužního práva (Schuldenprotokoll der Stadt Manetin Lit. H I.) Něm., 22,5 x 34,5 cm, lepenkové desky, kožená vazba, 175 fol. Sign.: Manětín 46	1785–1795	ukn 17
Knihy kvitancí			
21	Kniha kvitancí (Quittungsbuch) Něm., 22 x 34 cm, desky lepenkové, hřbet kožený, 463 fol. Sign.: Manětín 115	1797–1830	ukn 18
22	Kniha kvitancí (Quittungsbuch P II.) Něm., 25 x 39,5 cm, desky a vazba kožená, 224 fol. Sign.: Manětín 116	1830–1841	ukn 19

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
Knihy testamentů a inventářů			
23	Kniha testamentů a satebních smluv (Knižka slowe Czerna, ginak kssafftownii przy miestie Manetiny) (od 18. století svatební smlouvy a obligace) Čes., něm., 20,5 x 31 cm, celokožená vazba s vlysem, 192 fol. Sign.: Manětín 105	1530–1795	ukn 20
24	Kniha testamentů (Über Testamentenbuch) (obsahuje i soupisy majetku) Čes., něm., 24,5 x 38 cm, lepenkové desky, renovovaná vazba, 93 fol. Sign.: Manětín 106	1789–1821	ukn 21
25	Kniha testamentů a dědických přípovědí (Testamenten und Erberklärungsprotokoll) Něm., 24 x 34,5 cm, lepenkové desky, hřbet a rohý kožené, 73 fol. Sign.: Manětín 104	1797–1822	ukn 22
26	Kniha inventářů a dědictví (Inventarien et Erb[...].geilungen Buch Lit. Z) Něm., 22 x 34 cm, lepenkové desky, hřbet a rohy kožené, 85 fol. Sign.: Manětín 119	1798–1810	ukn 23

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

B. Městský úřad po r. 1850

Všeobecná správa města

27	Zápisy ze schůzí městského zastupitelstva (18. 5. 1921–11. 10. 1927)	1921–1927	ukn 24
28	Zápisy ze schůzí hospodářské komise (17. 9. 1926–4. 1. 1940)	1926–1940	ukn 25
29	Zápisy ze schůzí chudinské komise (21. 9. 1926–13. 12. 1937)	1926–1937	ukn 26

Evidenční knihy osob

30	Knihy vydaných domovských listů	1925–1945 (1948)	ukn 27
31	Knihy domovských listů cizích příslušníků	1864–1939	ukn 28
32	Index ke knize domovských listů cizích příslušníků Knihy cizinců (součást Indexu)	1864–1939 1879–1880	ukn 29
33	Nájemníci ve městě Manětín	1866	ukn 30
34	Evidenční kniha příslušníků města Manětín	[1858]–1945 (1949)	ukn 31
35	Evidenční kniha obyvatel	[1906]	ukn 32
36	Evidenční kniha příslušníků města nebydlících v Manětíně	[1906]–1945 (1949)	ukn 33
37	Evidenční kniha nových osob	1939–1941	ukn 34

Evidenční knihy obecního majetku

38	Soupis knih na městském úřadě v Manětíně	1926	ukn 35
39	Evidenční kniha pohřbených osob	1935–1945 (1949)	ukn 36

Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku

40	Stavební protokol	1884–1939	ukn 37
41	Hlášení stálého vojska	1887–1933	ukn 38

Pozemková evidence

42	Parcelní protokol města Manětín	1906	ukn 39
----	---------------------------------	------	--------

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

III. Spisový materiál

A. Registraturní pomůcky

43	Podací protokol (7. 1. 1914–22. 9. 1920)	1914–1920	ppr 1
44	Podací protokol (3. 1. 1927–31. 12. 1927)	1927	ppr 2

B. Spisy do r. 1850

45	Potvrzení městské rady o slušném chování Wolfa lazebníka	1577	kar 1
46	Rozsudek smrti nad Vavřincem Vlčkem	1736	kar 1
47	Opis smlouvy mezi městem a farou o les z konce 17. století	1754	kar 1
48	Směrnice pro vyměření osobní daně	1804	kar 1
49	Ponaučení pro katastrální odhady	1817	kar 1
50	Spor administrátora Šturma s obcí o les Kněží hora	1832–1833	kar 1
51	Soupis majetku města	1827	kar 1

C. Spisy po r. 1850

Evidence obyvatel, domovské právo

52	Domovské listy	1887–1944	kar 1
53	Domovské právo	1925–1941	kar 1
54	Ohlašovací lístek	1935	kar 1

Všeobecná správní činnost města

55	Zápisy z porad zastupitelstva	1871–[1931]	kar 1
56	Vyhláška	1924	kar 1
57	Zápis a prezenční listiny schůzí živnostenské komise	1926–1932	kar 1
58	Pozvánky na zasedání zastupitelstva a komisí	1931–1938	kar 1

Správa obecního majetku

59	Žádost o koupi nové stříkačky	1875	kar 1
60	Inventář hospody	[1921]–[1925]	kar 1

Stavební záležitosti

61	Spor o vodu mezi městem a děkanským úřadem	1848–1858	kar 1
62	Stavba mostu u kostela sv. Barbory (pamětní listina, protokol o uložení, rozpočet)	1885	kar 1

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
63	Výkaz práce zedníků	1905–1931	kar 1
64	Výkaz práce a účty za nový vodovod a kanalizaci	1930–1931	kar 1
65	Povolení stavby německé školy	1940	kar 1
Trestní záležitosti			
66	Pokuty a tresty	1866–1920	kar 1
Chudinství a sociální péče			
67	Žádost o podporu	1875	kar 1
68	Účet na doprovod M. Pokové do Dobřan	1920	kar 1
69	Účet z Ústí nad Labem, že poskytlo podporu L. Romovi	1930	kar 1
70	Seznamy a výpisy darů chudým dětem	1931–1938	kar 1
71	Seznam věcí od Červeného kříže	1940	kar 1
Daňové a katastrální záležitosti			
72	Protokoly o zřízení pozemkové knihy	1882–1883	kar 2
73	Dražby pozemků	1887–[1930]	kar 2
74	Výkaz odhadu živé váhy dobytka	[1920]–[1929]	kar 2
75	Kvitanice a obligace měšťanů	1845–1927	kar 2
76	Koupě, prodej pozemků	1850–1944	kar 2
77	Pozemnostní arch Manětín	1934	kar 2
78	Pozemnostní arch Manětín	1937	kar 2
Lesnictví			
79	Zpráva lesního hajného o stavu lesů	1931	kar 3
80	Vyhlášení výběrového řízení na místo lesního hajného	1937	kar 3
Záležitosti měšťanů			
81	Václav Eret (vysvědčení, udělení služebních požitků, žádost o započtení vojenské služby do služebního postupu)	1923–1931	kar 3

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedin. č.
---------	-------	---------------	--------------------

IV. Účetní materiál

A. Účetní knihy do r. 1850

82	Knihy purkmistrovských počtů (včetně obnov městské rady 1661, 1662, 1665, 1666) Čes., 18 x 20,5 cm, kožená vazba se dvěma šňůrkami, 244 fol.	1661–1678	ukn 40
----	--	-----------	--------

B. Účetní knihy po r. 1850

a. Městský důchod

1. Roční vyúčtování příjmů a vydání

83	Roční vyúčtování příjmů a vydání	1867	ukn 41
84	Roční vyúčtování příjmů a vydání	1868	ukn 42
85	Roční vyúčtování příjmů a vydání	1871	ukn 43
86	Roční vyúčtování příjmů a vydání	1872	ukn 44
87	Roční vyúčtování příjmů a vydání	1874	ukn 45
88	Roční vyúčtování příjmů a vydání	1875	ukn 46

2. Hlavní knihy

89	Hlavní kniha	1862	ukn 47
90	Hlavní kniha	1867	ukn 48
91	Hlavní kniha	1868	ukn 49
92	Hlavní kniha	1871	ukn 50
93	Hlavní kniha	1875	ukn 51
94	Hlavní kniha	1877	ukn 52
95	Hlavní kniha	1878	ukn 53
96	Hlavní kniha	1879	ukn 54
97	Hlavní kniha	1880	ukn 55
98	Hlavní kniha	1885	ukn 56
99	Hlavní kniha	1888	ukn 57
100	Hlavní kniha	1890	ukn 58
101	Hlavní kniha	1895	ukn 59
102	Hlavní kniha	1896	ukn 60
103	Hlavní kniha	1898	ukn 61
104	Hlavní kniha	1901	ukn 62
105	Hlavní kniha	1909	ukn 63
106	Hlavní kniha	1910	ukn 64
107	Hlavní kniha	1944	ukn 65

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
3. Konferenční knihy			
108	Konferenční kniha	1867	ukn 66
109	Konferenční kniha	1868	ukn 67
110	Konferenční kniha	1875	ukn 68
4. Pokladní deníky			
111	Pokladní deník	1867	ukn 69
112	Pokladní deník	1868	ukn 70
113	Pokladní deník	1871	ukn 71
114	Pokladní deník	1874	ukn 72
115	Pokladní deník	1875	ukn 73
116	Pokladní deník	1887	ukn 74
117	Pokladní deník	1888	ukn 75
118	Pokladní deník	1889	ukn 76
119	Pokladní deník	1890	ukn 77
120	Pokladní deník	1891	ukn 78
121	Pokladní deník	1895	ukn 79
122	Pokladní deník	1896	ukn 80
123	Pokladní deník	1898	ukn 81
124	Pokladní deník	1900	ukn 82
125	Pokladní deník	1901	ukn 83
126	Pokladní deník	1902	ukn 84
127	Pokladní deník	1903	ukn 85
128	Pokladní deník	1904	ukn 86
129	Pokladní deník	1905	ukn 87
130	Pokladní deník	1910	ukn 88
131	Pokladní deník	1911	ukn 89
132	Pokladní deník	1912	ukn 90
133	Pokladní deník	1913	ukn 91
134	Pokladní deník	1914	ukn 92
135	Pokladní deník	1915	ukn 93
136	Pokladní deník	1916	ukn 94
137	Pokladní deník	1917	ukn 95
138	Pokladní deník	1919	ukn 96
139	Pokladní deník	1922	ukn 97
140	Pokladní deník	1941	ukn 98
141	Pokladní deník	1944	ukn 99

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
5. Ostatní účetní knihy			
142	Pokladní deník společných fondů města Manětína	1938–1943	ukn 100
143	Inventář pozemků a veřejného statku	[1921]–[1929]	ukn 101
144	Inventář kmenového jmění, nadací a veřejného statku	1933–1945	ukn 102
145	Deník kaucí a depozit města Manětína	1925–1945 (1949)	ukn 103
146	Úvěrní kniha	1927–1929	ukn 104
147	Evidenční kniha pily	1931–1932	ukn 105
b. Fondy			
1. Pivní krejcar			
148	Hlavní kniha pivovaru	1883	ukn 106
149	Účet pivního krejcaru	1895	ukn 107
150	Účet pivního krejcaru	1896	ukn 108
151	Účet pivního krejcaru	1900	ukn 109
152	Účet pivního krejcaru	1904	ukn 110
2. Chudobinec			
153	Pokladní deník chudého ústavu	1896	ukn 111
154	Pokladní deník chudého ústavu	1898	ukn 112
155	Pokladní deník chudého ústavu	1899	ukn 113
156	Pokladní deník chudého ústavu	1900	ukn 114
157	Pokladní deník chudého ústavu	1901	ukn 115
158	Pokladní deník chudého ústavu	1904	ukn 116
159	Pokladní deník chudého ústavu	1905	ukn 117
160	Pokladní deník chudého ústavu	1909	ukn 118
161	Pokladní deník chudého ústavu	1912	ukn 119
162	Pokladní deník chudého ústavu	1913	ukn 120
163	Pokladní deník chudého ústavu	1914	ukn 121
164	Pokladní deník chudého ústavu	1915	ukn 122
165	Pokladní deník chudého ústavu	1918	ukn 123
166	Pokladní deník chudého ústavu	1919	ukn 124
167	Pokladní deník chudého ústavu	1920	ukn 125
168	Pokladní deník chudého ústavu	1921	ukn 126
169	Pokladní deník chudého ústavu	1922	ukn 127
170	Pokladní deník chudého ústavu	1938–1947	ukn 128

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

C. Účetní spisy

171	Rozpočtové hospodaření obce	1869–1928	kar 3
172	Lesní účty	1868–1901	kar 3
173	Účty chudého ústavu	1871–1910	kar 3
174	Ostatní účty	1871–1930	kar 3
175	Výkazy cihelny	1888–1912	kar 3
176	Výplata zaměstnanců finanční stráže	1930–1936	kar 3
177	Výplata hrobníka	1937–1940	kar 3

V. Typáře

178	Pečetidlo města Manětín Kruhový tvar, pečetní deska s dřevěným držadlem ve tvaru kuželky, průměr 30 mm, výška 145 mm, v pečetním poli nápis majuskulou po obvodu STADTMANETIN ^o , stylizovaný maltézský kříž a pod ním (ve zbytku obvodového nápisu) vavřínový věnec	[1601]–[1700]	pec 1
179	Pečetidlo představených městské obce Manětín Kruhový tvar, mosazná pečetní deska s ocelovým či železným držadlem, průměr 31 mm, výška 85 mm, v pečetním poli erb města Manětín, oddělený zubatou linkou od obvodového nápisu majuskulou *VORSTAND DER STADTGEMEINDE MANETIN	[1795]–[1850]	pec 2

VI. Mapy a plány

180	Situační plán na rozdělení pozemkových parcel Štěch, Václav, 1:1440 a 1:2880, oleum, 42,5 x 33,5 cm	1922	map 1
181	Plán na stavbu kůlny Šmída, Edvard, 1:100, oleum, 26,5 x 27,5 cm	1930	tvy 1

Název archivní pomůcky:	Archiv města Manětín
Značka archivního fondu:	AM Manětín
Časové rozmezí:	1381–1945 (1949)
Počet evidenčních jednotek:	140 (3 listiny do r. 1850, 128 úředních knih, 2 podací protokoly, 2 pečetidla, 3 kartony, 1 mapa, 1 technický výkres)
Počet jednotek popisu	181
Rozsah v bm:	3,95
Stav ke dni:	16. 8. 2017
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Eva Němečková, Ph.D.
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Eva Němečková, Ph.D.
Počet stran:	24
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Martina Matušková dne 16. 8. 2017 – č.j. SOAP/060-319/2017